

Inserati se sprejemajo in velja tritopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primeroma zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna šte. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Vzhodno vprašanje v narodnem obziru.

Čim bliže smo pomladi, tem krepkeje trka na evropske duri vzhodno vprašanje. Turčija doslej ni bila v stanu potlačiti vstanka v zapadnih pokrajinah. Vpor traja nadalje, raste ter dobiva novih moči vsled tolicih nemirov, ki po vseh provincijah kale pokoj osmanske države. Sploh se sodi, da vzplapola požar na pomlad na vseh straneh. Zatorej postaja to vprašanje dan na dan silneje, in ga vsi listi bolj ali manj obširno obravnavajo ter v raznih obzirih pojasnjujejo. Nedavno je olomuški „Našinec“ imel o tem vprašanju v narodnem obziru spis, ki se nam vreden zdi, da ga tudi mi podamo našim bralcem, in v katerem se sklicuje na nedavno od ruskega pisatelja Lamanskega izdano knjigo.

Jedro vzhodnega vprašanja, pravi, tirja osvoboditev podjarmljenih kristjanov iz grozne sužnosti turške; križ naj slavno zmaga nad polmesečem in krščanska omika nad azijskim barbarstvom. In kdor k temu pripomaga, pospešuje dejanski trajno razrešenje vzhodnjega vprašanja. Ali tega ne dovrše še tako lepo skovane reforme, s katerimi bi se volk nasitil, ovca pa cela ostala. Take nazovi-reforme hoté pomiriti sovražna si nasprotja, ki se pa tako malo zmirati dadó, kakor voda z ognjem. Le popolna zmaga kristijanov nad Turci in zavlada krščanskih in evropskih načel v državnem življenju je v stanu stvoriti mir in pokoj. Vsako drugo sredstvo je nevspešno.

Akoravno bi se na prvi pogled zdelo, da ne more biti nikogar, ki bi si ne želel tega radikalnega razrešenja vprašanja, vendar je to

spojeno z velikimi overami, kajti ono hrani v sebi osodo mnogih držav in narodov. Vzhodnje vprašanje hoté različne stranke obračati na svoj mlin in najvažnejša izmed njih je gotovo narodna stranka. Ti, ki se boré za svobodo, so večidel Slovani, in zato je to vprašanje — vprašanje slovansko.

In ravno to je največa zapreka njegovega brzega in srečnega razluščenja. Zakaj to, povemo precej. Mesto nas naj odgovori jeden izmed prvih Slovanov, slavni učenjak in spisovatelj ruski Lamanski, ki je te dni obelodanil važen sestavek o Rusiji v almanahu „Bratrska pomoč“, ki so ga spisali in založili najizvrstniši pisatelji ruski v prosepah borečih se Jugoslovanov.

Lamanski ozirajoč se na jugoslovanski vstanek prelepo riše vzajemnost slovansko, njen vpliv na narodni in politični razvoj. „Rusija — dé Lamanski — je že s tem, da je, Slovanom koristna.

Se ve, da ne sme biti zaspana, nedelavna, temveč Rusija, ki misli, čuti, deluje, živi in se razvija v svesti si, da je narod njen narod slovanski, da je slovanska država. In takova postaja Rusija čedalje bolj. Postavimo, da bi sedanja Rusija ne bila slovanska, da bi bila bodi si turška, bodi si nemška, imajoča poldrugí milijon bodakov, ondaj bi ne bilo niti severozapadnih niti jugozapadnih Slovanov, in potem ne bi trebalo govoriti o kakem vzhodnem vprašanju, ki bi grozilo prepoditi mir in pokoj iz Evrope.“

Toda ravno tako res je, dokazuje Lamanski, nasprotna trditev, da zapadni in južni Slovani hasnijo Rusiji že s tem,

da s o, se ve da zopet le pod tem pogojem, da mislijo, čutijo, delujejo, žive in se razvijajo v svesti si, da s o Slovani, da se ne poturčujejo, ne pomadjarujejo in ne ponemčujejo. In oni so Rusiji tem prospešniši, čim bolj so navdihnjeni z zavestjo slovansko, čim vstrajneje branijo svojo svobodo, čim odločniše odbijajo neprijateljske življe, kratače jim narodno samostalnost. „Brez teh Slovanov bi sedaj Rusija ne bila to, kar je. In ko bi v boji s Turki, Madjarji in Nemci onemogli, ko bi zginitili z zemeljskega površja, ne postane Rusija nikdar to, kar zamore postati in mora postati, kedar se konečno ti neruski Slovani postavijo na lastne noge, kedar dosežejo neodvisnost ter si priboré pogoje k svobodnemu razvoju svojih moči.“

In kakor je Rusija s svojim slovanskim življenjem prospešna ostalim Slovanom in ti zopet njej, ravno tako blagodejno vplivajo tudi posamezni rodovi jeden na drugega, kakor se razcveta njihovo narodno in politično življenje. Že junaški poskus južnih Slovanov pribojevati si narodno in politično svobodo, je vzbudil simpatije po vsem slovanskem svetu, kakov blagodejni učinek bi še le moralo imeti vrejeno čilo življenje Jugoslovanov ne le na najbližje sorodnike, temveč tudi na oddaljeneje.

Mi Slovenci predobro opazujemo učinek takove vzajemnosti sami na sebi; naše narodno probujenje je sad te misli, te zavesti, da nismo sami, temveč da je mnogoštevilna rodbina slovanska, da ima več nego sto milijonov duš ter zaseda ogromni prostor na evropski zemlji segajoča se svojo močjo daleko tje v Azijo. In ta misel, da imamo mnogo, mnogo bratov

Zadnji dnevi v Ogleju.

(Izviran roman iz petega stoletja.)

Spisal Alojzij Lukovič.

(Dalje.)

III.

Krasno se je začela razvijati sveta vera o tem času. Oglej je že po ogromni večini katolišk in tudi sosednje dežele se vklanajo sv. križu; le tu pa tam se nahaja nekaj pogonov; človeštvo s svitom večne luči razsvitljeno je spoznalo neumnost razpadajočih bogov. Toda že od nekdanj je slab duh kot oče laži sovražnik resnice. Komaj je oslabiljeno poganstvo svoj krvavi meč nehoté v nožnico poriniti moralo, evo, druga nevihta se prikaže na nebu. Videvši, da s poganstvom se ne dá nič več opraviti, ta stara kača dobi v nedriju katoličanov samih mogočne zaveznike, ki strahovite zmešnjave v krasno razcveteli cerkvi napravijo. Orodje v rokah pekla je bil duhoven aleksandrijske cerkve v Egiptu, Arij po imenu, sicer učen in jako zmožen mož, a čez mero časti lakomen. Predrzo napade nauk o sv. Trojici,

trdivši, da Kristus ni bil Bog enacega bitja z Bogom Očetom, ampak da je le stvar božja. Ta uči, da je bil stvarjen prej kot svet in še le poznej, ko nebeški Oče previdi njegova dobra dela, podeli mu božjo čast; toraj Kristus je še le vsled osebnih zaslug Bog postal.

Ta kriva vera se je začela naglo širiti po celem iztočnem rimskem carstvu, kajti tu so ji bili celó cesarji sami mogočni pokrovitelji. To seme se je zaneslo v kratkem tudi v Oglej, v kratkem je tudi tu mogočna stranka vstala, sosebno ker je bilo mesto vsled kupčije z iztokom v vedni dotiki. Res zatrlo se je to krivoverstvo v zapadu kaj naglo, in tudi v Ogleju je bilo tačas le malo Arijevih privržencev, kajti ostro je postopala katoliška cerkev proti njim, pa popolnoma se ni moglo uničiti. Cerkev je imela večne boje z raznimi krivoverstvi, ki so zaporedoma nastajala, kakor strupene gobe po dolgo trajajočem dežju. Toda kar je arijanizem v zapadu zgubil, dobil je na vzhodu, čim dalje se je širil med barbar-skimi narodi, ki so na severu in vzhodu prežali na oslabiljeno rimsko carstvo in to tem ložej, kajti barbari so dobivali svoje pridigarje le iz

vzhoda, in ti so svoje nauke v domačem jeziku pridigovali ter tako lože latince spodrinili. Tako so postali o tem času arijanski vsi Goti, Vandali, Svevi, Longobardi.

Nekoliko časa po krstu naše Evdore se je zbralo v krasnem poslopju ne daleč od mestnega zidovja malo številce móž. Sedé okoli mize, se skrivnostno pogovarjajo. Da važno stvar obravnavajo, vidi se jim na obrazih. Oči se jim bliščijo, jeza jim šviga iz pod čela.

„Prokleti Sekund!“ kolne suh mož med njimi, „delajmo kar hočemo, napenjajmo vse žile, podreti ga ne moremo, njegova vdanost do rimskega škofa je neomahljiva, trdno stoji kot skala sredi morja. Za njegovo osebnost toliko ne maram, toda zgovernost njegova je v resnici mogočna, beseda mu je prepričevalna, navdušenost za rimsko krivoverstvo je grozovita, besede njegove donijo kot tromba na ušesa poslušalcev. Kaj ni nobenega, da bi se upal železo v srce poriniti temu zlodeju?“

„Počasi, počasi Vigilij“, svari ga Rufin, priletel mož, grške krvi in zvit, kteremu se je videlo, da ima mnogo vpliva do zbranih, bil je duhoven arijske srenje, „s silo ne pri-

in sestri, kateri razumijo nas in naše prizadevanje, kateri z nami čutijo, ta misel nas vedno bolj krepča v boji za našo narodno eksistenco, ona nam lajša nadloge ter nas brani obupa, naj nam grozé še toliki viharji. Slovan povsodi brate ima, ki ga tešijo v boji za svobodo.

Velikansk zares bi bil učinek osvoboditve Jugoslovanov na ostale betve slovanske. Ali to je gotovo najmanj po sreči neprijateljem Slovanstva, ki so vajeni Slovanom le ukazovati, njihovo žitje in bitje uživati le sebi v korist.

Toda zastoj se trudijo svoražniki, zastoj so vse zapreke, kamen, valeč se z goré, se ne dade ustaviti; preden mine to stoletje, bode, če Bog da, Slovan stal ravnopraven poleg Germana in Romana. To stoletje je posvečeno boju za narodno svobodo in njeno zmago.

In čim bolj se bodo ozirali Slovani na to, kar jim vzajemno koristi, čim bolj se bodo podpirali v svojem delovanju, tem bliže je konec njihovemu trpljenju. Da bi se na to kar najodločniše delovalo, to je vrhovna dolžnost množnih mož slovanskih. K čemur Bog pomozi!

Politični pregled.

V Ljubljani, 16. februarija.

Avstrijske dežele.

Obpravave z vlado ogersko se imajo še le čez kakih 10 dni zopet pričeti. 11. t. m. sta prišla ogerska ministra Tisza in Szell na Dunaj, da bi se o tej reči z našimi ministri dogovorila. Dunajski dopisnik „F. Z.“ piše, da tega odlaganja je kriva vlada dunajska, ki se hoče, preden se obravnave prično, prepričati, bo li mogla jih tudi dovršiti ali ne. Ravno ta dopisnik trdi, da z ministerstvom jako slabo stoji in da ne bo več dolgo životarilo, dasi so praški listi prezgodaj njegovo smrt napovedali.

Deželni zbori, izvzemši tržaškega, goriškega in isterskega, so po ukazu cesarjevem od 11. t. m. sklicani k zborovanju 7. marca. Kranjskim poslancem izteče letos šestletna doba poslanstva, tedaj bo to zasedanje zá-nje zadnje, potem bodo nove volitve.

Tržaški okoličani se vrlo gibljejo. Njihovo politično društvo „Edinost“ z listom „Edinost“ se krepko poteguje za pravice, ktere lahonsko mestno svetovalstvo krati okoličanom slovenskim, in priporoča poslancem, da naj do novih volitev energično tirjajo vse, kar ljud-

deš daleč, kajti kdor se pravično in pošteno bori s svetom, pasti mora v boju, z zvijačo pa celi svet lahko uničiš. Kaj je svet in sobesno človeštvo družega nego igrača v rokah posameznih sleparjev? Vidiš, odkritosrčen sem. Naj bo že, kar koli hoče, gospodovali bomo mi, trohljivo rimljanstvo bomo uničili, tega sem si gotov. Zapad mora biti naš. Arijev duh, njegov pametni nauk ga bode oživil. Zapad in vzhod se ne moreta nikdar sprizajzniti.“

„Da, da“, odgovori tretji, Helijas, „ti imaš le en vzrok sovražiti rimsko duhovstvo, o Rufin, ker te je iz cerkve izobčilo, ker blisk iz Rima vas je zadel, razglasivši vas kot krivoverce, ker vam je katoličanstvo celi zapad zopet iz rok iztrgalo, ktereга ste toliko časa nadvladali, veselé se svoje zmage. A sedaj se moramo mi, Arijani, potikati le kot beguni po kotih, blede ostanki nekdanjih mogočnih Arijanov, iskrenih častiteljev Arija, pred čegar glasom je omahoval prevzetni rimski sedež, v obupu že kliče, da katoliški svet se je poarijanil. A z menoj je drugače. Meni je splavala po vodi lepa nada, da dobim krasno Evdoro, da konečno pomnožim svoje bogastvo z njenim imetjem.

stvu treba. Posebno okolici tržaški presedajo okrajni načelniki in se je pri mestnem svetovalstvu že zdavnej vložila prošnja, da naj se ti načelniki prej ko mogoče odpravijo. Ker pa mestno svetovalstvo dosedaj te reči še ni rešilo, naložilo se je pri zborovanju pol. društva Edinosti v Skednji 2. t. m. poslancu Nadlišku, da naj v mestnem zboru o tej zadevi stavi interpelacijo in izreče veliko nevoljo ljudstva zoper vsiljene okrajne načelnike, katerih ne morejo trpeti za svoje poglavarje. 8. t. m. je zbor mestni vendar le obravnaval dotično prošnjo pol. društva „Edinost“, ki je bila pa po navadi odbita. Druga prošnja, da naj se voda Reka napelje od Bazovice do Križa, izročila se je dotični komisiji, da o tej reči o svojem času poroča. — List „Edinost“ dobro napreduje in kadar se vkorenini v okolici in mestu, se hoče zediniti s „Sočo“ tako, da bodo naročniki enega lista dobivali oba in da bo „Soča“ izhajala vsako sredo, „Edinost“ pa vsako soboto.

Ponemčevanje, kakor na jugu pri nas, se je bilo pričelo tudi na severju po Šleziji v preteklem stoletju za Marije Terezije in vzlasti za cesarja Jožefa. „Opavský Týdeník“ pripoveduje, da leta 1741 se je v Opavski (Troppau) zbornici obravnavalo poslednjikrat po česki. L. 1774 je prišel ljudskim učiteljem ukaz, da znati morajo vsi nemški, da v latinskih šolah poučevati se ima na podlagi nemščine, in da v gimnazijo se ne smejo sprejemati dijaki, kateri ne bi znali nemški. Leta 1775 je vstanovljena bila pri nas normalna šola s pripravnico učiteljsko. Neko leto pozneje prišel je ukaz, da ženin, hoteč se oženiti pred 20. letom, moral se je skazati, da zná nemški, in da nevesta ni se smela vdati pred 18. letom, če ni umela nemški. Čudimo se po vsem tem, pravi omenjeni list, da niso se roditi resno prepovedali Slovanom!

Poljskim državnim poslancem „Gaz. Narodowa“ priporoča, da naj se popolnoma zedinijo s pravno stranko, da z njo vred pridejo na vladino krmilo.

Hrvatski minister, grof Pejačević, hoče iz službe izstopiti, pa kompetentni krogi mu silno prigovarjajo, da naj v službi ostane. Če grof pri svojem sklepu ostane, mislijo neki bana Mažuraniča imenovati za ministra, generala Fratričevića pa za bana hrvatskega. Ker pa Mažuranič madjarski ne zna, menijo nekteri, da utegne Živkovič ali pa kak ogersko-hrvat-

Ha, ko sem se drznil pri očetu za njo prositi, kak čudno me je pogledal Menapij, porugljiv posmeh bral se mu je na ustnih, skoro osupnil je zaslišavši mojo prošnjo. Sluti menda, da sem Arijan. Sekund me je izdal. Njegovi vohuni so me zasledili. In kaj že nisem storil za njo. Izpoznavši jo kot dobro katoličanko, sem pridno hodil v cerkev. Vedé, da Menapij, kot hrabri vojak, me bo le takrat častil, če se podam med njegove vrstnike, vstopil sem v rimsko legijo.“

„Ha, ha“, smeje se Vigilij, „Rufin, si mar slišal? Helija bo na samih lovorikah spal. Ha, ha! v prihodnje morda vojni vrage zajame našo armado, Helija jo bo rešil, zato naj častno znamenje, venec iz trave, kinča glavo njegovo; ha, ha! obsenči naj mu junaško čelo tudi venec iz hrastovega listja, ker bo toliko Rimljanom življenje otel; ha! konečno boste videli goljufivega Helija kot imperatorja visoko na konji vojni na čelu jahati v mesto, in mi bomo tekli naproti in „io triumphe, io triumphe“ donelo bo iz naših ust. in ...“

„Vrag te vzemi ...“ huduje se Helija, „da ...“ (Dalje sledi.)

ski (madjarski?) plemenitaš postati minister za zadeve hrvatske.

Dalmatinski deželni načelnik baron Rodić se je v pondeljek podal na Dunaj — gotovo iz važnih vzrokov, ki se tičejo ustaje.

Ogerski zbor hoče s posebno postavo pripoznati zasluge Deakove. Levičnikom pa načrt dotične postave ni po volji in mu hočejo zarad tega v zboru nasprotovati.

Vnanje države.

Hercegovinski vstajniki so na Cetinje poslali deputacijo, ki se je imela knezu zahvaliti, da ni sprejel ponudeb vlade turške. Tudi so v Pivi sklenili obljubljenih jim prememb ne sprejeti. — Sultan je 13. t. m. podpisal pismo, s katerim potrjuje, da hoče sprejeti od Andrassyja nasvetovane premembe. O porabi enega dela dohodkov v Bosni in Hercegovini bode določila mešana komisija.

Bavarski deželni zbor se 21. t. m. zopet snide. Stranka rodoljubna misli pri budgetni obravnavi hudo prijemati ministerstvo in je izdelala tudi interpelacijo o prepiru Lutzovem s škofom Senestreyem. Če bo stranka edina, kakor je bila v zadnjem zboru, napadi njeni na vlado gotovo ne bodo brez vspeha, pa bati se je, da med rodoljubi ne nastane razpor. Odkar je namreč dosedanji vodja stranke domoljubne, g. Jörg, v „Hist. pol. Bl.“ pisal, da naj bi se avstrijska Cislá zedinila z Nemčijo, se je katoliški večini bavarski hudo zameril in njeni listi so mu brali hude levite. Vprašanje je tedaj, ali mu bodo še dalje toliko zaupali, da se bodo izročili njegovemu vodstvu, ali ne?

Rusi so v Kokandi neki zadobili sijajno zmago. — Med belim in izhodnjim morjem hočejo napraviti velik rov. — Da polotok krimski obvarujejo prevelike suše, sklenilo se je, da se morajo varovati gozdi, v katerih izvirajo velike vode; zato se ima paša po teh gozdih prepovedati. Po pustih in ravnih krajih pa mora vsak posestnik nasaditi določeno število dreves, pa tudi doline in soteske se imajo pozgozdovati.

Katoliškim Armencem v Angori je tamošnji turški glavar zopet delal veliko silo. Ker so se branili peščici odpadnikov odstopiti škofijsko cerkev in palačo, poslal je vojake v cerkev, ki so neusmiljeno po zbranih mahali in njih 19 ranili. Naposled je 6 veljavnih mož poslal v prognanstvo, ker niso hoteli prevzeti poročstva, da bi ljudstvo bilo mirno. Na pritožbo poročnikov francoskega, avstrijskega, ruskega in angleškega, je minister vnanjih zadev zapovedal pregnane Armence nazaj poklicati in poslati jih v Carigrad, da razodejejo svoje želje. Tudi je odstavil glavarja angorskega in oskrbovanje izročil njegovemu namestniku, kteremu je zaukazal, cerkev brez zamude katoličanom nazaj dati. Dva komisarja, en Turčin in en Armenec, imata vso reč natančneje preiskovati.

Izvirni dopisi.

Od Škofje Loke, 9. februarija*). (Srenjske volitve in naša čitalnica.) Propali so, hvala Bogu, in sramotno propali. Imeli smo volitve, volitve v srenjski odbor, ktere so se 7., 8. in danes vršile, 23. decembra pret. leta pa volitve za našo čitalnico. Zmaga, in sicer sijajna, je naša. Dve stranki ste bili: stranka uradnikov zedinjena z nekterimi domačini, ki veliko kričé, pa malo vedó, z ljudmi, kteri sicer brati in pisati znajo, pa malo beró,

*) Zakasnjeno.

z ljudmi, kateri sami ne vedó, kaj hočejo; in narodna stranka. In v kljub vsem intrigam in dasi so na volilce pritiskali, kakor znabiti nikoli, volili so se v tretjem in drugem razredu možje, ktere je priporočala narodna stranka. V prvem volijo uradniki, in dobili so večino; saj veste, kakošen pomen volitve uradnikov imajo. Pa nič ne dé; le smešno je bilo, kako so ti gospodje imena svojih kandidatov z listkov „buhštábirali“. Predno pa o naših nasprotnikih kaj več izpregovorim, povedal bom še nekoliko o naši čitalnici.

Ni še davno, kar se je sploh govorilo, da bo loška čitalnica zaspala, in kdor društvene in družbine razmere loškega mesta pozna, se temu ne bode čudil. Imela je naša čitalnica pred nekaterimi leti le še 6 udov, in izmed teh šestih so bili trije duhovni, katerih imena pač administracije narodnih listov do malega dobro poznajo. In po mnogih žrtvah se je tem rodoljubom posrečilo, da se je čitalnica v kljub marsikterim oviram vendar-le ohranila. Pridobili smo udov, in imeli smo zopet „besede“, in večkrat druge zabave; ménili smo, da se bode v zanemarjenem našem mestecu zopet zdravo društveno življenje udomačilo. Motili smo se. Vgnjezdili so se med nas nekteri ljudje, ki — žalostne skušnje to pričajo — nimajo ni značaja ni dovolj omike, dasi bi radi povsodi prvo besedo imeli. In ravno ti ljudje so zakrivili, da je sedaj naša čitalnica v zadregi, v kakoršni pač še nikoli nobena ni bila. Že pri lanskih volitvah v odbor bi bil vsakdo lahko razvidel namen teh ljudi, da čitalnica in ž njo vred vse društveno življenje mora propasti; pa nekteri udje, celó narodnjaki, niso hoteli videti in volili so, kakor je ona stranka zahtevala. Nasledek tega je bil, da so sedeli v odboru 3 nasprotniki čitalnice in le dva moža, na ktera se je smelo zanesti. Odtlej je večina odborova delala, kakor se jej je ljubilo, prav drakonično, ne menéča se za namen ali korist društva, ampak le za svoje namene. Raznih gorkih preprirov ne bom omenjal. A 23. dec. pret. l. smo imeli občni zbor, kateri se je imel, kakor z vabili lahko dokažem, pričeti ob sedmih zvečer. Vabila je pisal tajnik, kterege je bil izvolil prejšnji občni zbor, dasi mladoletnega in nesamostojnega mladiča, kterege po društvenih pravilih še celo za uda sprejeti ne bi bil smel. In ravno ta gospodičič, ki še na svetu ničesar skusil ni in o društvenih razmerah ni pojma nima, nabral si je nekaj „mož“, in ti „možje“, vedoči, da zmagati ne morejo — bilo pa jih je nekoliko med njimi, kateri še udje čitalnice niso —, vstavili so se v stranski sobani gostilne, v kateri čitalnica svoje stanovanje ima, in čakali so, dokler so izvedeli, da so volitve dovršene. Volili pa smo natanko po pravilih, in dobro, da je okrajni sodnik g. Levičnik sam z nami bil — soglasno. Sedaj pa — bilo je že osem — prihrumi četa iz stranske sobe, naznanjujoča, in sicer tako neotesano, da je kaj takega tudi le v Loki mogoče, protest, češ, da smo volili brez njih; a drugi dan zjutraj so bili nabiti po oglih „ostroumni“ plakati, da ima mestni župan, ki je tudi predsednik čitalnice, županstvo pustiti, češ, da zahteva to podpisana „večina“ srenjskih volilcev. Kdo je ta plakat izkopal in kako, to se bo prej ko ne na drugem mestu obravnavalo; znano pa nam je dobro. A tista „večina“, kdo so pa tisti? Izvemši zna biti nekoliko zapeljanih mož, uboga klika, ki nima drugega za seboj, nego nekaj neotesanih pobalinov, ki vse noči po ulicah razsajajo in zabavljajo zoper vse, kar je božjega in človeškega, da mirni ljudje nobenega po-

čitka nimajo. In napisalo jih je 27 neki protest zoper volitve občnega zbora; pa kolikor nam je doslej znano in kar vsak čas pred sodnijo lahko dokažemo, bili so vsaj 3 podpisi falsificirani, ne gledé na to, da so se podpisali tudi takošni, kateri ni udje čitalnice niso. In ko je sedanji odbor zahteval, naj mu prejšnji odborniki račune in druge spise izročé, niso tega storili, da jih je moral predsednik pri sodnji tožiti, ker je c. k. okrajno glavarstvo v Kranji zahtevalo račune. Prejšnji denarničar bi bil sicer rad dolžnost svojo storil, pa ravno tisti tajnik, o katerem sem poprej govoril, ga je prisilil, da je ni storil. Napisali pa so, misleči, da bode gosposka kar meni nič tebi nič čitalnico zaprla, še drugi protetest do glavarstva v Kranji, kterege jih je 12 podpisalo, trdeči, da se čitalnica vtika v politiko, da se v njej govori in hujska zoper postave itd. Izpozabili so se ti dvanajsteri celó tako daleč, da so pri vsakem imenu pristavili, kdo je „klerikalen“ in kdo „neutralen“. Prosim vas, gospod urednik, povejte mi mesto ali trg ali vas, kjer bi se takošne perfidne denunciacije godile, kakor v Loki! — Vem, da ne morete; stvar je pri državnem pravdnistvu v Ljubljani, in ne želim si na mestu onih dvanajstih biti, ker se bodo ta pot grdo opekli. Slišal sem tudi, da bodo zavoljo tega nekteri udje za voljo obrekovanja tožili. Pa „inter judices lis“ — stvar se bo prej ko ne pred sodnijo obravnavala, za to nečem praejudicirati.

In ravno ti gospodje in njih stranka so pri sedanjih srenjskih volitvah sramotno propali. Agitirali so, kar so mogli, in noben pripomoček ni bil preumazan. Nekdo, ki vedno le kvasi, da je „verfassungstreu“, ki pa, bodite uverjeni, „verfassunge“ še nikoli prebral ni, grozil se je neki ženi, pri kateri več šolarjev stanuje, da jih ne bo več smela imeti, če njegovih kandidatov ne voli, in glejte čuda! ravno ta čudno dosledni mož pošilja še sam dvoje svojih otrok k omenjeni ženi, da mu jih odgojuje. Ne bom Vam tudi pravil o prizadevah nekega „moža“, ki si je tudi že pri volitvah v kupčijsko zbornico po Poljanski in Selški dolini iskal lovorik; vsak se ga ogiblje. — Pa škoda papirja!

In tako smo, hvala Bogú, zmagali, in imeli bomo zopet vse časti vrednega župana, župana v narodnej obleki: v irhastih hlačah in visokih škornjih, kar našo visoko gospodo tako zeló v oči bode — gospoda Blaža Moharja, ki je mož stare korenine, značajan narodnjak in popolnem neodvisen, mož, do kterege vse zaupanje imamo. Slava pa tudi Vam, vrli volilci! Bodite tudi za naprej možjé, besedam in dejanjem svojim zvesti. Pred durmi so volitve za deželni in kmalo za njimi za državni zbor. Težko in važno delo nas čaka. Za to vas pa že danes opominjam: Varujte se ljudi, ki vam sladko na srce govoré, obetajoči vam zlate gradove, ko so pa namen svoj dosegli, na vaše potrebe in našega naroda blagor pozabijo; ampak poslušajte le tiste možé, kateri tudi z dejanji svojimi kažejo, da vam v resnici le dobro želé, in bodite uverjeni, da prihodnost Vaša bo v dobrih rokah.

Neduhovník.

Domače novice.

V Ljubljani, 17. februarija.

(Dimitzeve „Geschichte Krains“) je te dni prišel na svetlo III. dela IV. snopič, ki obravnava dobo Ferdinandov II., III. in IV., pa povestnico od omikovanja dežele kranjske v letih 1590 do 1657.

(Volitev poslancev vélikega posestva) za deželni zbor namesto barona Rasterna in Fr. Rudeža bo 29. febr. „Laib. Ztng.“ objavlja imenik volilcev, katerih je vseh skupaj 115, in pristavlja, da se imajo reklamacije v 14 dneh izročiti deželnemu predsedništvu. „Tagblatt“ naznanja, da stranka ustavoverska misli voliti okrajnega glavarja Vestenecka in barona Tauffererja, češ, da sta v administrativnih zadevah dežele kranjske jako izurjena. Barona Tauffererja premalo poznamo, da bi o njem kaj rekli, Vesteneck pa že tako sloví(?) po deželi naši, da nam tudi o njem ni treba govoriti.

(Za mestne volitve) se stranka ustavovercev ljubljanskih že zdaj na vso moč pripravlja, da bi zdaj zmagala tudi v III. volilnem redu. „Tagblatt“ pravi, da starašinstvo glavnega mesta mora biti liberalno in ustavoverno. Pa ljudstvo ni več tako zabito, da bi se dalo s takimi frazami slepiti, ker živo čuti bremena, ktera mu je naložilo ustavoverno in liberalno gospodarstvo. Ustavoverni liberalizem pojéma že povsod, in slovenska Ljubljana naj bi ga še podpirala?!

(V 36. odborovi skupščini „Slovenske Matice“) 16. t. m., v kateri so se razpravljale dokaj tehtne stvari, s predsednikom dr. Jan. Bleiweisom vred voljeni vsi dosedanji gospodje opravniki razun tajnika gosp. prof. Iv. Tuška, po čegar prostovoljni odpovedi je izvoljen bil v prihodnje „Matici“ za tajnika I. mestne šole ravnatelj gosp. A. Praprotnik.

(Iz seje deželnega odbora 12. februarija.) Sklenilo se je, da se prihodnjemu deželnemu zboru naznaní dopis deželne vlade o tem, po katerem načinu naj bi se pričela v dr. Rafael Vicentini-evi knjižici nasvetovana dela za obrambo povodinj na Notranjskem ter da se stavi nasvét, da bi se omenjena Vicentini-eva knjižica prevedla v slovenski in nemški jezik. — Na zanikavni odlok ministerstva na vlogo zoper „domovinstvo“ tržaške najdenke M. M. v občini P. . . . e se je sklenilo, da se ministerstvu še enkrat razlože okoliščine, ki jasno govoré, da ta najdenka, ki je po boleznih svojih že silo velike stroške prizadela kranjskemu deželnemu zakladu, nima v občini P. . . . in sploh ne na Kranjskem domovinske pravice. — Deželnemu šolskemu svetu se na njegove dotične dopise odgovori, da deželni odbor pritrđi: 1) da se Franc Vrančič v učiteljski službi v Hotiču definitivno potrđi, 2) da se ljudska šola v Senožečah v prihodnjih 2 letih razširi na 4 razrede, ter da se plače učiteljev te šole ustanové ena s 600 gld., ena s 500 gld., dve po 400 gld.; 3) da se v proračun normalnošolskega zaklada od l. 1876 naprej za čas potrebe stavi 260 gld. podpore za pripravljavno šolo za vstop v mestno obrtnijsko nadaljevalno šolo; 4) da se postavi v proračun normalnošolskega zaklada za l. 1877 in 1878 po 1000 gld. podpore za zidanje nove šole v Dolskem. — Občini Col se dovoli poberanje 25% občinske priklade na direktne davke za l. 1876, mestni občini kranjski pa poberanje 20% občinske priklade za vžitnino. — Občini Dol pri Črnomlji se na njeno prošnjo odgovori, da naj se za povračilo kordonskih stroškov obrne na okrajno glavarstvo, kteremu naj predloži nadrobni izkaz stroškov občine za kordon, ki se po postavi od l. 1868 imajo poplačati iz državne blagajnice. „Nov.“

(Hudobnost nemčurskih listov.) „Turški list“ in za njim „Laib. Ztg.“ sta prinesla strašno novico, da je učitelj na Dobravi poleg Ljubljane neko učenko tako suval, brcal in metal, da je vsled tega umrla. Temu nasproti je pa zdravniška preiskava telesa pokazala, da je

ona učenka, s katero je učitelj res neopravičeno surovo ravnal, umrla ne zavoljo tega, ampak za vnetjem vratu ali davico. Omenjena lista pa vendar svoje lažnjive novice še nista preklicala. Radovedni smo, ali bosta to storila ali ne.

(Naglič), o katerem smo zadnjič poročali, da je skočil iz šin, je peljal tudi barona Rodiča, dalmatinskega deželnega namestnika na Dunaj. Nesreča se je zgodila med Logatcem in Borovnico in sicer tako, da so vozovi s sprednjimi kolesi ven zdrsnili, zadnja kolesa pa so ostala na šinah; tako je vlak drsal se še kaka dva kilometra dalje, predno so ga mogli ustaviti, nesreča pa se ni nobena zgodila. Vsled tega je imel tudi poštni vlak izdatno zamudo. Sploh ne morejo vlaki zdaj redno prihajati, ker je na železnici le en kolovoz snega prost, od drugega pa še ne bodo mogli tako brž snega odmetati.

(Sneg) je v Ljubljani še vedno najvažnejša reč in prav občutljiva nadloga. Mestno kaso in pa hišne posestnike bo stal lepe svote. Hoja po ulicah je težavna in ne brez nevarnosti, ker skoro povsod ga mečejo s streh boječi se za hiše in strehe, da bi jih prevelika teža ne podrla. Včeraj je nastopilo južno vreme, sneg se je posedel in se jel tajati. Iz ulic in javnih prostorov ga pridno vozijo v Ljubljano, ali dasiravno je brez števila ljudi in vozov vedno pri delu, se vendar le malo pozná. Na več krajih je pešcem pot naravnost zaprta, nastale so luže, ker so odtoki in kanali po snegu zajezeni. Toliko snega pač že dolgo ni bilo. Delavci, ki ga odpravljajo, si bodo dokaj zaslužili, in tako ima vsaka reč vsaj eno dobro stran.

(Slovensko gledališče). Tri lične igre vrlo dobro igrane v zelo praznem hramu — to je v kratkem sodba o zadnjem gledališčnem večeru. V veseli igri „Pes in mačka“ sta gospica Podkrajškova in gosp. Schmidt igrala z njima navadno ognjenostjo. Nova burka „Kje je meja?“ je pač pripravnejša za manjše čitalnične odre, vendar je tudi tu zbudila veliko smeha, zlasti Kajzeljev „uradniški listonoša“ je bila drastična po življenji posneta figura. G. Jekovec in Kocelj sta prav naravno podala dvoje trdglavnih kmetov. — Mesto naznanjene burke „Samo zapreke“ se je zavoljo bolehnosti gospice Ledarjeve ponavljala spevoigra „Dokler pravega ni“ in sicer prav dobro, za kar gre hvala gospej Odijevi, gosp. Medenu in Trnovcu, pa gospici Namretovi, — to temveč, ker so se morali zadnje uro pripraviti. Take predstave so vredne polne hiše. Vojaška godba je bila dobra, kakor navadno.

(Porotno sodišče). V soboto 12. t. m. je bila končana sodnijska obravnava zoper petero zatožencev zavoljo različnih goljufij. Mi jo zamoremo le površno posneti, ker je bila dolga. — Prva med zatoženimi je bila Rozalija Večaj, žena hišnega posestnika pod Gradom v Ljubljani; ta je s pomočjo ostalih zatožencev, posebno Marijete Zupančič, z različnimi zvijačami spravljala denar iz ljudi proti grozovitim obrestim. Ko so jo slednjič upniki, spoznavši, da nič nima, jeli pritiskati, je pobegnila in sodnija jo je morala iskati. Med poškodovanimi so večidel tiste „dobre duše“ (oderuhi), katerih smo mnogo že pri Aristotelesevi pravdi spoznali, n. pr. neki čevljar Tomaž Volta, ki je dajal denar po 10 od sto na mesec; zatoženka M. Comelli, ki je pečala se s preskrbovanjem denarja, mu je od l. 1870 sama — kakor pravi — znosila čez 6000 gold. edino obresti; dalje neki Rotar, ki je bil zadnjič zavoljo goljufije obsojen na 3 leta težke ječe in zdaj biva na Gradu; ta je dajal denar le po osem od sto

na mesec, branjevka Levstek pa nekoliko draže. Poslušalci, katerih je bilo mnogo, so kar strmeli, ko so ti ljudje z mirno vestjo pripovedovali, da jih je „dobro srce“ v škodo pripravilo; vsak je obžaloval, da je postava zoper oderuštvo odpravljena, sicer bi bili ljudje, ki so bili tu za priče, že davno pod ključem in najbrže bi se goljufije, kakor te, ne mogle goditi. — Obravnavo je vodil dež. sodnije svetnik dr. Leitmayer, zatoženci, izvzemši Marijeto Zupančič, so večidel pritrtili, da so zakrivali to, česar so bili dolžni. Konec izpraševanja in dokazovanja je odstopil državni pravdnik od zatožbe zoper M. Comelli in sodnija jo je nedolžno spoznala. Druge štiri zatožence so porotniki krive spoznali in sodišče je obsodilo Rozalijo Večaj na 1 leto, M. Zupančič na 14 mesecev, Š. Paternostra (ki je na dolžnih pismih podpisaval nenazoče osebe brez njih vednosti in volje) na 2 meseca, in mizarja Schifflerja na 6 tednov ječe. — Take obravnave pač glasno upijejo po odpravljeni kazenski postavi zoper oderuhe.

Razne reči.

— Duhovske spremembe v ljubljanski škofiji: Č. g. Matija Videmšek gre za administratorja v Morovec, č. g. Janez Križe pa se poda v pokoj. Č. g. Gorišek je dobil faro Kresniško. Korarija novomeška je te dni razpisana, o kanonikatu Lambergovem je vlada neki določila, da je bil pravilno podeljen preč. g. Urbasu, ki se pa še le o sv. Jurju preseli v Ljubljano.

— Loški požarni straži so cesar podarili 100 gold.

— Kamniška narodna čitalnica bo napravila v nedeljo 20. t. m. besedo s sledečim programom: 1. „Zora“, samospjev s spremljevanjem na glasoviru od F. Ozbiča. 2. „Poročna Polka“ za dvoje citre s spremljevanjem kitare od Prashingerja. 3. „Domovina“, čveterospjev od B. Ipavica. 4. „O večernem hladu“, za dvoje citre od J. Umlauf-a. 5. „Kje je meja“, gledališčina gluma s spetjem v 1. dejanji S. J. Ogrinca. 6. Ples. — Vljudno se vabijo vsi čast. gg. udje k obilni vdeležbi, ter naj blagovolijo tudi sposobne neude seboj pripeljati. Želeti bi bilo, da bi se vnanji udje prav zelo vdeležili te veselice, ter navdušili nazoče tudi s katerim govorom, kar bi veliko hasnilo.

Odbor.

— Slovenskim pisateljem blage volje. Nekaj let že se opazuje tudi v slovenskem slovstvu, da nekateri ime „Bog“ dosledno pisarijo z malo črko „bog“, dasi malike poganske in sploh osebstva počestčajo z veliko pismenko začetno. Norec pravi v svojem srcu, da ni Boga, kaže sv. pismo. Pišejo pa ga mnogi v vesoljstvu (pan- in semipanteisti), nekateri v tvarini ali zmoti (materialisti), nekaterim je sedaj država bog, kteremu se pokoriti ima vse itd. Po napadnih naukih modrovateljskih tajijo taki edinega, živega in osebnega Boga, torej mu ne privoščijo velike črke začetne. Nekateri delajo to vědoma, nekateri posnemajo nevēdoma. Katoliški kristjanje, verujoči razodenje Božje, verujemo, da je Bog edin, živ in oseb, da on, ki je svet vstvaril, ga tudi vlada, in da stvarnik naš bode kedaj nam sodnik, razlačujemo tedaj ime pravega Boga z veliko začetno črko od vseh nepravih bogov poganskih ali malikov. Ker so taki, kateri po tem pisanji nekako presoajo že celó slovenske pisatelje, bodi pojasnenje to v opombo vsem, kateri so blage volje. —

— Kako je mož ženo izplačal. Na Českem v mestu Šumavi bi se bila neka žena rada znebila svojega moža in ker to z

lepa ni šlo, sklenila je zaudati mu. Podá se tedaj v lekarno ter zahteva mišice rekoč, da ima v hiši mnogo podgan in ščurkov, ktere bi rada s pota spravila. Lekarničarju se to nekoliko čudno zdi, zato ji reče čez par ur priti po mišico, ktero ji bo med tem pripravil. Ko žena odide, gre lekarničar k njenemu možu in mu pové, kaj hoče žena imeti. Mož brž sluti, da ima žena druge namene nego pokončati ščurke, in sklene ravnati se po tem. Lekarničar nato zdrobi nekaj sladkorja v prah ter ga dá ženi za mišico. Domu pridši naredi možu posebno dobro jed (žgance) ter jo, da bi bila boljša, potrese z mišico, rekoč da je sladkor. Mož se dela, kakor da bi nič ne vedel, in jé, a kmalu skoči kviško, se zvija, kakor da bi ga v trebuhu strašno grizlo, in se zvali na tla kakor mrtev. „Vdova“ nato brž vzame vrv ter mu jo ovije okoli vratu, da bi ga obesila na žebelj v steni, kakor da bi se bil sam obesil. Ta hip pa skoči mož kviško, zgrabi ženo za vrat in jo z vrvijo dobro našeska. Konec te dogodbe bo pred sodnijo, kateri je mož svojo ljubo ženo izročil.

Eksekutivne dražbe.

18. feb. 3. Marije Mihelič-eve iz Grdega dola (181 gl.). — 3. Jan. Gorenc-evo iz Rudolfovega (550 gl.). — 3. Jože Ricinger-jevih dedičev iz Rudolfovega (1510 gl.), vse v Ribnici. — 3. J. Knafelc-evo iz Rodohove vasi (804 gl.). — 3. Luk. Rebe-evo iz Rodohove vasi (1911 gl.). — 3. Fr. Ostank-ovo iz Studenega (2532 gl.). — 3. Matija Penko-vo iz Gradca (3419 gl.). — 3. Jak. Wartbuechler-jevo iz Postojne (840 gl.). — 3. Jern. Vidmar-jevo iz Loža (790 gl.), vse v Postojni. — 2. Štef. Spehar-jevo iz Belčega vrha (713 gl.). — 2. Marije Fortun-ove iz Belčega vrha (744 gl.), oba v Črnomlju. — 2. Andrej Mislej-evo iz Dol (671 gl.) v Vipavi. — 2. Luk. Žakelj-evo iz Godoviča (4390 gl.) v Idriji. — 2. Matija Žgavč-evo iz Budanja (1240 gl.) v Vipavi. — 3. Alojzije Gregorič-eve v Novem mestu. — 19. febr. 3. Jan. Hočevar-jeve iz Zagorice (3857 gl.) v Laščah. — 3. Miha Arko-vo iz Ravnega dola (1144 gl.) v Ribnici. — 3. J. Podboj-evo in Šent. Mihela (980 gl.) v Senožečah. — 3. Jože Bavdek-ovo iz Pleš (1200 gl.). — 3. Jak. Adamič-evo iz Ponikve (1247 gl.), obé v Laščah. — 3. Matija Gregorič-evo iz Sinadol (1235 gl.). — 2. Fr. Škampri-jevo (1806 gl.), obe v Senožečah. — 2. Edvard Ustar-jevo iz Borovnice (495 gl.). — 2. Amalije Bratina-ve iz Vipave (2390 gl.), obé na Vrhniki.

Telegrafične denarne cene 16. februarija.

Papirna renta 68.55 — Srebrna renta 73.65 — 1860letno državno posojilo 111.30 — Bankine akcije 869 — Kreditne akcije 175.50 — London 114.85 — Srebro 103.20 — Ces. kr. cekini 5.41 — 20Napoleon 9.22.

Franjo Krašovic,

zlatar v Celji

(v gospôških ulicah hiš. št. 21)

se priporoča preč. duhovščini in farnim predstojnikom za izdelovanje **pozlatarskih del, prenovljenje oltarjev, tabernakeljev, lee (prižnic), okvirov** in različnih **podob**. Tudi iz novega se vsa ta dela izgotovljajo v vsakem slogu prav okusno, dolgotrajno in po nizki ceni. Vsa naročila se vestno izpolnujejo.

Spričevala imam od prvih mojstrov v Beču in znamenitih drugih, pri katerih sem mnogo let delal. Tudi od preč. gosp. župnikov, pri katerih sem že kaj zgotovil, zamorem ugodna spričala skazati.

Tudi se izgotovljajo cerkveni **venci, šopki ali pušeljci** za sveče in vsa druga pod to področje spadajoča dela. (9—1)